Rosa Montero - Ana Stanić

Sva je slatka

Izgleda tako slatko, ali živi je otrov. Pogledajmo malo dvoranu: svi su unutra. Trećini njih, a i to sam malo rekao, nisam baš drag. Sve su to moji protivnici, moji krvnici i moje žrtve. Petnaest sam godina u firmi, zadnjih pet kao šef kadrovske – nije lako. Ali od svih tih dama i gospode koji me mrze, vrlo dobro znam, najgora je ona. Moja najveća neprijateljica. Znam što govorim jer dobro je poznajem: to mi je žena.

A konkurencija je jaka, tu su svi moji najratoborniji, najžilaviji protivnici: Donatella, ekonomistica s magisterijem s Harvarda, koju sam zaposlio kao tajnicu kad zbog krize nije mogla naći posao i koja mi je jednom prigodom, lagano i namjerno, izlila kipuću kavu po hlačama jer sam je zamolio da nam na sastanak direktorā donese piće (A što sam mogao? Nisam ja kriv za krizu. A na sastanku je bio generalni direktor. I lijepo sam je zamolio). Zaldíbar, koji se iživljavao nada mnom šest godina kad mi je bio šef, potpisujući – bez moga znanja – sva moja izvješća kao svoja. Contreras, koji je pucao na moje mjesto, ali je izgubio bitku, čemu je vjerojatno pripomoglo to što sam se ja slučajno učlanio u isti teniski klub kao i generalni direktor, s kojim sam se uspio sprijateljiti između dva forehanda (nisam ni ja svetac, ali nisam ni đubre kao Zaldíbar – recimo da je to normalna, uobičajena doza nečasna ponašanja). Dakle, i u društvu ta tri teškaša, ona mi je i dalje najveća neprijateljica, u toj dvorani i u svemiru. To što smo u braku samo pogoršava stvari. Spavam s njom, sa svojom smrtnom neprijateljicom, a kad ne mogu spavati, čini mi se da je čujem kako u tišini snuje tajne osvetničke planove.

Ma sva je slatka. Eno je, na drugom kraju dvorane, naslonila se na zid elegantno se pretvarajući da je ništa ne zanima, kao i uvijek, i razgovara s nekim koga ne poznajem. Pogledajte je samo, sad se dobro vidi, gužva se malo prorijedila, mislim da su donijeli kanapee pa su prožderljivci odmah navalili na vrata. Mora se priznati da je još uvijek zgodna; ulaže u to puno truda, jasno. Boji kosu, ide na masaže, vježba po cijele dane (odnosno, kad god je kod kuće, s obzirom na to da je odvjetnica i radi u odvjetničkom uredu), tracka se raznim preparatima, odvratnim maskama,

eISSN 1847-7755; doi: 10.15291/sic/2.7.lt.3

smrdljivim kremama – svaku večer legne sva nauljena i masna kao neka sumo-hrvačica. To je još jedan dokaz da me mrzi, da nije na mojoj strani, može se točno izmjeriti koliko se udaljila: toliko se sređuje, a za koga? Valjda za Donatellu, za Contrerasa, za Zaldíbara. Za mene sigurno ne, to je bar jasno: ja dobivam slojeve krema, plastičnu kapu koju nosi na glavi, sve te stvari pod kojima izgleda smiješno. Ne znam radi li to iz sadizma: da me muči samom svojom prisutnošću. Ili me, što je još gore (i vjerojatnije), jednostavno ne primjećuje, nisam joj važan, ne postojim. Mnogo sam se puta u životu tako osjećao, s raznim ljudima, kao da sam od stakla, proziran, ali to što me ona ne vidi, što za nju ne postojim, to mi najteže pada.

A kad me primijeti, to je još gore. Kad me onako hladno pogleda i kaže: „Zašto ti ne kupiš monoksi-bogtepitajšto, onaj losion protiv ćelavosti?“

Ili: „Trebao bi malo više paziti na sebe.“

Ne zvuči to toliko okrutno, ali da samo čujete ton. I vidite kako me gleda. Skroz sam joj pao u očima, tamo sam negdje, u dubini zjenica, sav sićušan, još manji nego što sâm znam da jesam, nemam baš kose, ali imam trbuha, polako počinjem propadati. I ne kažem tad svojoj ženi da već godinama trljam tjeme minoksidilom i da nimalo ne pomaže, da poskrivećki u svojoj kupaonici (imamo dvije, svatko svoju) radim trbušnjake, da je najgore od svega to što pokušavam paziti na sebe, ali da je ovaj početak propadanja jedini rezultat svih tih napora. Da to prikrijem, pravim se da mi izgled nije važan, da sam iznad takvih tričarija. Stari je to trik kojim se služim još od djetinjstva: pravim se da me nije briga za ono u čemu sam loš. Ali znam da moja žena zna za taj moj trik. I zna da ja znam da ona zna. Nije li to ponižavajuće? Najgori mi je neprijatelj vlastita žena; što god da napravim, ona me uvijek uspije poniziti.

Ali možda ona uopće nije kriva. Možda joj sve ovo pada jednako teško kao i meni. Nije uvijek bilo tako: u početku, kad bih se gledao njenim očima, vidio bih boga. Znam da je bila luda za mnom. Znam to, premda se ne sjećam. Danas mi je toliko teško zamisliti da je ikad bila zaljubljena u mene da bih, da ne čuvam još uvijek strastvena pisma koja mi je pisala i da nemam kao ključni dokaz tu nevjerojatnu činjenicu da se na kraju krajeva udala za mene, pomislio da sam sve to samo sanjao. Sjećam se, to da, da se jednog dana njen pogled samo ugasio, kao što se gasi svjetlo. I otad me više ne primjećuje, otad nisam više glavni lik u tom lošem filmu.

Takve su žene. Barem većina, osobito one strastvene, poput nje. Grozne su jer žele sve. Jer nikad nisu zadovoljne. Jer zapravo žele princa na bijelom konju. I kad im se učini da su ga našle, veza postaje ozbiljna, ali nakon par tjedana, par mjeseci, par godina, jedno jutro samo se probude i shvate da su, umjesto s princem, svih tih noći zapravo spavale sa žabom. Najgore je od svega što tad žabu počnu mrziti i prezirati, umjesto da prihvate stvari takve kakve jesu, kao što sam napravio ja. Jer nije ni moja žena baš daleko od vodozemaca, kao ni mi ostali, ali meni to ne smeta, čak mi je simpatično. Noću je ponekad gledam kako spava u našem krevetu (krevetu koji je pustinja), šćućuren u polumraku, i čekam da čarolija počne djelovati. Ona uzdahne, pomakne se u snu, zamaže kremom cijeli jastuk, a ja pomno promotrim svoju ženu, zelenkastu, i dalje baca na žabu, a onda se odvažim i stavim joj ruku oko struka, ona nešto promrmlja u snu, kao da joj paše, približim se još malo, pod okriljem noći, nas dvoje opet postanemo jedno, ipak je to moja ljepotica iz močvare, premda uspavana. Pa i ja zaspem u tom nestvarnom položaju, no spokoj u mrklom mraku traje kratko, netko me drma i budi iz sna. Ona, naravno, nalaktila se i promatra me, skroz izbliza, izdignula je glavu poput kobre. I reče kobra žabi: „Hrčeš. Opet hrčeš. Daj se okreni.“

Zašto sam i dalje s njom? Nekad je tako slatka, pogotovo kad šuti, kad je zamišljena – bit će da je zbog toga. A zašto je ona i dalje sa mnom? Na to se pitanje ne usudim odgovoriti. Znam da sam joj jedno veliko razočaranje; baš kao i sebi. Znam da mi fali života, strasti, inicijative. Da stalno šutim, da sam povučen i dosadan. Znam da mi žena dobije slom živaca svaki put kad me vidi kako satima blejim u televizor i gledam emisije koje zapravo prezirem. Jedne nedjelje poslijepodne, još davno, gledali smo film na videu, kad je moja žena zijevnula, protegnula se i zamišljeno se zagledala u mene. „Tko zna, možda je ovo sve, možda nema ništa više“, izgovorila je usporeno. „To je kao kad u pubertetu prestaneš vjerovati u Boga, kad jednoga dana samo shvatiš da je to to, nema ni raja ni pakla, ovo je sve što nam preostaje.“ A onda je ustala s kauča i u kutu dnevnog boravka stala dizati utege kao mahnita – čemu, zbog čega? Ako je ovo sve i nema ništa više, čemu onda tolika tjelovježba?

Pogledajte je samo: još uvijek je zgodna, znam da jest. Možda se sređuje za Zaldíbara. Za Contrerasa. Za Donatellu. Ili za ovog tipa s kojim već neko vrijeme razgovara, a ja nemam pojma tko je. Možda se mojoj ženi vratio sjaj u očima i sad gleda tog tipa zaljubljenim pogledom, onim pogledom koji je svaki put isti, a uvijek se čini drugačiji. Ne želim ni pomisliti na to. Prije, davno

prije, bio sam ljubomoran. Ali sad imam toliko razloga da budem ljubomoran da se jednostavno ne usudim.

Ova buka koju ste upravo čuli, kao da se nešto slomilo ili puklo, to sigurno nije bilo moje srce, suprotno svim očekivanjima. Bila je to grmljavina, čini mi se. Da, evo još jednom, nebo je potpuno crno, kao i naša budućnost. Ona se boji grmljavine. Djetinji je to strah, ali on pripada onoj žabljoj, nesavršenoj strani. Pogledajte je samo, sva se unervozila. Zagledala se kroz prozor, cupka s noge na nogu, prebacuje čašu iz ruke u ruku. Pogledom nekoga traži. Mene. Ne želim zvučati umišljeno, ali mislim da traži mene. Da, ugledala me.

Gleda me. Smješka mi se. Nitko ne vidi taj smiješak, samo je lagano objesila usnice. Jedino ja znam da se smije. Nitko drugi ne poznaje tako dobro taj smiješak. I kažem joj: „Ne boj se, znaš da sve zgrade imaju gromobrane.“ Ne kažem to naglas, zapravo ni ne pomaknem usne, ali ona, na drugom kraju dvorane, savršeno razumije što sam rekao. Bliže vječnosti i ljubavi ne možemo biti.

Sjećam se lijepih trenutaka. Predivnih trenutaka. Dobro ih čuvam za najcrnje dane. Sjećam se kako je, kad sam imao upalu pluća i gadno se razbolio, ona ostala tako svježa i tako smirena dok sam ja gorio, njene su me ruke pokrivale, bile pune razumijevanja, opraštale mi, poput ruku božanske providnosti. Sjećam se kako smo ove zime, kad je padao snijeg pa je nestalo struje, izgledali nekako drugačije pod svjetlom svijeća. Vodili smo ljubav kao da se želimo, a vani je snijeg tiho padao. Sjećam se kako smo pjevali kad smo se vraćali s puta iz Barcelone, dok smo se vozili autocestom kroz noć, kako smo se samo smijali. Čujete li tu buku? Lije kao iz kabla, vani je opći potop. Okrutna i nesmiljena noć, neprobojan mrak. Ona me ponovno pogleda, iz daljine. Od svih ljudi u dvorani, gleda baš mene. Vani se otvorilo nebo, crno od boli i jada, bolesti, neuspjeha i samoće; od starosti, strahova i gubitaka. A ja stisnem zube da uspijem podnijeti pljusak. Znam da volim svoju neprijateljicu svim srcem, čitavim svojim očajem. Onim najboljim što jesam i čitavim kukavičlukom svojim.

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License